

Izhaja

vsak četrtek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 6.—
» Nemčijo . . . » 7.50
» ostalo inozemstvo . . » 9.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 16 h.

Za oglašila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravištvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvó lista »Mir« v Celovec,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnohranišnični račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 22. marca 1918.

Št. 12.

„Kärntner Tagblatt“ in koroški Slovenci.

(Dopis.)

Že odkar imamo strašansko vojno, kaže list nemških krščanskih socialcev v Celovcu proti Slovincem in Čehom posebno strastno sovraštvo. Vse, kar so nemškonacionalni listi pisali slabega o nas, prinašal je posebno v zadnjem času tudi ta list. Krščanske in v krščanskem duhu pisane članke išče bralec zastoj. Ta list je pozabil popolnoma na lepe nauke sv. Očeta glede vojske in miru, glede ljubezni med narodi in pravic malih narodov. Zato pa se pridno navdušuje za vse to, kar govorijo in pišejo naši najbolj strupeni sovražniki, tisti, ki so bili še pred nekaj leti in so še obenem tudi sovražniki vere in duhovnikov, nemškonacionalci, ki so nemške krščanske socialce, njih časnike in nemške duhovnike zaničevali in zasramovali ravno tako kakor slovenske. Toda odkar je verski odpadnik dr. Angerer milostno dovolil, da smeje na vsenemških shodih, kadar gre za gonjo proti Slovincem, ki so po svoji večini še ostali zvesti narodu in katoliški cerkvi, govoriti tudi nemški krščanski socialci, od tega časa je večina njih zastopnikov in je tudi njihov list samo druga luknja na nemškonacionalni piščalki.

Trojica čifutov, nemških nacionalcev in nemških krščanskih socialcev je v bratskem obljemu, kadar gre za boj zoper avstrijske Slovence; kadar pa gre za to, da se da narodom tuje vere, narodom tujih držav, narodom, ki so v svojem napredku daleč zaostali za Slovinci, narodom, ki samostojnosti sploh ne zahtevajo, ker nekateri od Nemcev plačani kričarji še ne pomenijo ves narod, takrat vpije in se navdušuje ta trojica za svobodo in samostojnost držav. Tujcem vse, če gre za nemške bojne želje, če pa katoliški Slovenci in Hrvati, ki so toliko svoje hrabre krvi prelili za Avstrijo, želijo isto, kar ta trojica želi in zahteva zase, za tuje in zaostale narode, potem pridrvi ne samo nemški jud in nemški nacionalci, temveč kot „der klane Bruader“ tudi nemški krščanski socialci in vpije: „Ne, tega ne trpim!“

Koliko krivic se je prizadajalo Slovincem v tej vojski! Koliko naših najboljših mož iz cele Jugoslavije je bilo tiranih v ječe in temnice, koliko jih je bilo po nedolžnem obdolženih in po nedolžnem obsojenih radi veleizdaje, koliko strašnega so pretrpeli ti naši politični mučeniki! Dan na dan prinašajo naši jugoslovanski poslanci nove in grozne pritožbe, ki so vse podprte s pričami. Preiskovalna komisija je hodila parkrat prav kratko po naših deželah in vendar koliko krivic je morala zapisati!! In vendar! O vsem tem molči ta krščanskosocialni list, molči, četudi preganjajo duhovnike in nedolžne vernike, molči, čeravno so se celo na primer socialistični listi zavzeli za preganjane duhovnike, a ta list ne pozna ne pravice, ne usmiljenja in ne krščanstva.

Zato bi se pa tudi danes ne pečali več z njim in z vsemi tistimi, ki ga pišejo, če bi ne bil začel z novimi hujskarijami. Ker so v „Miru“ bili nekateri članki slovenskih deklet, iz katerih je razvidno, da naša pridna in verna dekleta tudi molijo k Bogu in k Mariji zato, da bi se vendar enkrat popravile storjene nam krivice, da bi vendar enkrat dosegli na svojih domačih tleh vse pravice, katere zahtevajo Nemci za Kurde, Este, Livonce in druge pol divje narode; toraj naša dekleta molijo za Jugoslavijo pod slavnim prestolom našega cesarja in — nemškokrščanski list se razburja in zmerja raditega že v par člankih. Dokažite nam, da je to kaj slabega, kar želimo, in potem šele prepovedujte, da za to ne smemo moliti; sploh pa pustite naša slovenska dekleta pri miru in če imate radi tega v svojih predalih preveč prostora, pa pišite kar po dva in

tri članke o nemških operetah in operetnih pevkah, za katere imate toliko lepih in sladkih besed! Menda je to po Vašem mnenju Bogu bolj dopadljivo! Koliko nemških molitvic celo za otroke je bilo že čitati, naj Bog ugonobi in pomori sovražnike Nemcev in kolikokrat zahteva sam nemški cesar od Boga nemško zmago! Če je po Vašem mnenju to vse v redu, bodejo tudi naša verna dekleta smela moliti za srečnejšo bodočnost našega naroda. To pa upamo dobiti v okviru Avstrije potem, ko si bomo sami gospodarili, in ko nam ne bo več treba prenašati pisarije ljudi, kateri hočejo Slovincem vzeti celo molitev za pravično stvar. „Vzemite ljudstvu vero, in vi ga spravite v revolucijo!“ Razumete?

Pripomba uredništva: Ta dopis smo prejeli iz lajskih krogov in ga objavimo, da se spozna, kako sodijo o krščanstvu Kärntner Tagblatt — da o katoličanstvu molčimo — naši posvetni krogi. Svoje stališče si pa pridržimo in čakamo le, kdaj se bo „K. T.“ odzval našemu pozivu, da svoje denunciacije dokaže!

Državni zbor.

Odškodnina za preganjane.

Ko je izbruhnila vojska, so naši narodni nasprotniki pobesneli. „Sedaj je prišel čas“, tako si jih slišal vsak dan govoriti. S pomočjo vlade in nemškomislečnih generalov so hoteli zatreti narodno gibanje med Jugoslovani; v ta namen so se hoteli „iznebiti“ najprej voditeljev in razumnih oseb med Jugoslovani. In odprle so ječe. Beseda „veleizdajalci“ in druge take laži si slišal povsod, kamor si stopil. Pravica si je zavezala oči, krivici so se pa vrata na stežaj odprla. Med Nemci pa ni bilo časopisa, ki bi bil to početje obsodil, in tisti, ki se sedaj širokoustijo s katoličanstvom, so tedaj na katoličanstvo in njegove zapovedi čisto pozabili.

Jugoslovanski poslanci so vložili v državnem zboru netroj interpelacij zavoljo preganjanj in in spravili na dan grozodejstva, strašne reči, ki so jih uganjali z Jugoslovani. Izmed vseh narodov Avstro-Ogrske so se na bojišču najbolje izkazali Slovenci, Hrvati in Srbi. Toda zahvala za to? Preganjani so bili, hvaljeni pa drugi.

Svet nikdar ni izvedel, da je največja junaštva doprineslo ravno troje debel jugoslovanskega naroda. Generaini štab nikdar ni imenoval teh treh imen. Imenoval je le imena polkov, toda kdo razen nas samih je vedel, da so ti s pohvalo imenovani polki slovenski, hrvaški in srbski? Tako daleč je šlo to prikrivanje, da ljudstvo niti vedelo ni, da je v junaških bosanskih polkih večina — Srbov. Vrhtega so se večkrat drugi lišpali s pavovim perjem. O tem vedo naši vojaki silno veliko povedati, in po vojski bo še vse prišlo na dan!

Ko so slovenski, hrvaški in srbski junaki v naši armadi branili na čudovit način meje proti Rusiji, Romuniji, Srbiji, Italiji, celo na Francoskem in Turškem, so zoper njihove domače v zaledju divjali: Bili smo brez pravice, brez varstva, brez časti . . .

Naši poslanci so zahtevali, da se kaznujejo krivci teh preganjanj, da se poravna škoda, ki so jo preganjani trpeli. Vlada je imela sicer lepe besede, toda storila do zadnjega časa ni ničesar. Sedaj je predložila zakon, ki naj odškoduje politične preganjance. Toda ta zakon nas ne more zadovoljiti, kakor je v zbornici konstatiral poročevalec dr. Benkovič. Povedal je par bridkih resnic: „Z obžalovanjem moram pibiti, da ekselencia g. justični minister ni našel nobenega izraza obsodbe, s katerim bi bil označil in ožigosal nečuvna grozodejstva, umore, požige in druge zločine, ki so se izvršili na mnogih žrtvah, ki se niso mogle braniti. Zastopniki zbornice smo v odseku zahtevali veliko več kakor zakonska pred-

loga, a nismo mogli pridobiti vlade. Stali smo pred tem: Ali sprejememo predlogo ali pa v tem nadaljujemo boj z gosposko zbornico in vlado. Odločili smo se za prvo.“ Govornik je predlagal nekaj izprememb in nato nadaljeval:

„Zgodila se je cela vrsta zločinov, od umora in požiga do nasilstva proti ženskam. Zločinci, ki imajo stvari na vesti, pa hodijo še vedno svobodni in so dekorirani, dasi je naš klub vložil ogromno število interpelacij in navedel notri ne morebiti splošna sumničenja, ampak čisto določena dejstva z navedbo kraja, časa in imen žrtev in zločincev. Vojni minister je rekel v delegacijah, da so to posamezni slučajji in da bo hvaležen, če mu navedemo dejstva, da kaznuje krivce. Najprej je čudno, da moramo mi zbirati vojnemu ministru, ki je odgovoren, material. On bi jih moral poznati bolje kot mi. Jaz sem v juliju 1917 navedel v svojem govoru slučaj, da je bilo po nedolžnem umorjenih veliko število ljudi. Imenoval sem krivca. A varujejo ga visoki generali in nahajal se je v svobodi, dasi je obdolžen goljufije, poneverbe, tatvine in trojnega umora! Razne izgrede vojaštva opravičujejo z „vojno psihozo“ (duševno razpoloženje v vojnem času).

Zakaj predloga ni pravična?

Po tem načrtu, ki je bil 12. t. m. sprejet v poslanski zbornici, imajo pravico do nekake nagrade (Vergütung) samo oni, ki so bili preko tri mesece protipravno v zaporu, oziroma jim je bila osebna svoboda oblastveno omejena, a tudi to le, ako se je prvotno obstoječi sum kasneje ovrgel.

S tem se priznava: 1. da zapori in konfinacije do treh mesecev imajo ostati neodškodovane, 2. tudi daljši zapori in konfinacije bodo ostale brez odškodnine, ako bodo oblasti predložile svoja sumničenja in ta sumničenja kasneje niso odpadla, 3. krivično preganjani imajo dobiti le nagrado, ne pa odškodnine.

Kdor je bil interniran in so mu naprtili redni preiskovalni zapor, ta ne dobi po zakonu nič. Preiskave so pa trajale po cele mesece, čeravno je vsakdo vedel, da so preiskave brez vsake podlage! Noben državni pravdnik pa ni nastopil zoper tiste, ki so lažnivo denuncirali.

Protipravne, naravnost v nasprotju s postavbo so pa vse konfinacije in interniranja. Da bodo oblasti, ki so več ali manj same prizadete, izjavile, da razlogi za interniranje in konfiniranje tudi pozneje niso odpadli, je jasno. Tako ne bodo ti nedolžni dobili nobene nagrade. „Nagrada“ mu ne gre, bodo rekli, ker je za c. kr. oblasti tedaj vse to bilo „zadosti“ in se pozneje ni nič izpremenilo. Da bo vsak sum zadosten, zato poskrbē vižji sodniki.

Ne, tak zakon ni pravičen, ampak služi le temu, da bo grdobije javnih državnih in vojaških funkcionarjev prikril in jim nadel plašč postavnega postopanja. Tako se pri nas ščiti in varuje pravica, svoboda in imetje Jugoslovancev. Pa se še kdo čudi, da je po celem našem jugu zavrelo in se sliši le en klic:

Proč od Nemcev, samostojni hočemo biti! Le tako dobimo jamstvo, da se preganjanja v bodočnosti ne bodo ponavljala; pod sedanjo nemško vlado ne dobimo pravice in krivice ostanejo ne-kaznovane!

Pogrešani vojaki.

V zbornici je bil sprejet tudi zakon o proglašenju pogrešanih vojakov za mrtve. Na podlagi tega zakona se bodo pogrešani vojaki pod gotovimi pogoji proglašali za mrtve že po preteku dveh let, odkar je dospela o njih zadnja vest.

Kongrua.

Dne 12. t. m. je zbornica obravnavala vladni predlog o zvišanju kongrua, to je plače duhovnikov. Vladna predloga je bila sprejeta z 209 gla-

sovi proti 58 glasovom socialnih demokratov. S tem je deloma popravljena velika socialna krivica, storjena duhovščini. Vsi stanovi so skrbeli za izboljšanje svojih plač, le duhovski stan je v javnosti molčal, in kadar se je oglašil, se je oglašil za — druge stanove. Med vojno je pa postala beda nižje duhovščine naravnost neznosna. Reven kaplan je bil v primeri s svojo stanovsko izobrazbo pač najslabše plačan: 50 K mesečne plače in malenkost postranskih dohodkov, kako naj s tem živi, in svojemu stanu primerno živi? Res, velikega samozatajevanja je bilo treba duhovščini, da je k temu molčala. V debati so se v zbornici slišala različna mnenja.

Socialni demokrat Hillebrand je zastopal mnenje, da naj cerkev plača duhovnike, ne država, in izrazil mnenje, da naj vodstvo matrik prevzame država. Češki socialni demokrat Soukup je kot glavni govornik izjavil, da bodo socialni demokratje glasovali proti ureditvi kongruence, ker so za to, da se cerkev loči od države. (Toda vedeti je treba, da je cerkev konfiscirala mnogo cerkvenega premoženja in iz tega verskega zaklada plačuje sedaj duhovnike. Ako je s tem premoženjem slabo gospodarila, da ne zadostuje, je to njena reč! Vrh tega deluje duhovnik za državo! Ko bi vlada nastavila za matrike svoje uradnike, meni kdo, da bi se tisti uradniki zadovoljevali s tako plačo, kakor jo ima duhovnik za vse svoje delo?) Naučni minister dr. Cviklinski je povdarjal, da si je duhovščina s svojo požrtvovalnostjo med vojsko zaslužila pravico do splošne hvaležnosti.

Posl. Meixner je predlagal resolucijo, da naj velja za kanonike kolegiatnih kapituljev, študijske prefekte in duhovne glasbene učitelje enako načelo kakor za dušne pastirje. Dr. Benkovič je stavil dva izboljševalna dostavka. Posl. Demšar je kazal na velike zasluge, ki sta si jih stekla med vojno duhovščina in učiteljstvo. Jugoslovani kot demokrati želijo svobodno cerkev in se zavzemajo za pravice duhovščine. Jugoslovanski duhovniki prihajajo iz revnih slojev naroda — k temu spada tudi naš kmetijski stan — in se svojega pokolenja tudi ne sramujejo. Narobe: Živé vedno z veseljem v najtesnejšem stiku z ljudstvom in so z njim takorekoč zrasli. V najtežjih časih so bili ljudstvu zaščitniki in nositelji kulture; tudi za gmotni položaj našega ljudstva so si priborili nevenljivih zaslug. Z ljudstvom je šla naša duhovščina v sreči in trpljenju. Med to vojno zlasti v trpljenju. Pomislimo samo, kaj je pretrpela naša duhovščina na Koroškem in Štajerskem v zadnjih treh letih! Opljuvane, suvane in ozmerjane so gonili duhovniki v ječo — zakaj? Ker so bili zvesti svojemu narodu, ki je med vojno izmed vseh avstrijskih narodov krvavel najhujše. Župnik Maierhofer je bil na fronti tri leta kot prostak in je bil odlikovan; župnik Fabiani od Sv. Lucije je padel, izvršujoč svojo dolžnost. Govornik opiše delovanje duhovščine za ljudstvo med vojno in pravi: Poznam župnika, ki je napisal med to vojno nad 1000 prošenj brezplačno. Jugoslovanski klub stoji na stališču: Enaka pravica za vse! Zato bo glasoval za predlogo. (Odobranje.)

Glavni govornik za predlogo je bil poslanec Miklas. Duhovniške plače se zvišajo tako-le:

a) za samostojne dušne pastirje od 1200 na 1900 K, od 1400 na 2100 K, od 1600 na 2300 K, od 1800 na 2500 K, od 2000 na 2700 K, od 2400 na 3100 K, od 3600 na 4300 K; b) za pomožne dušne pastirje od 600 na 1200 K, od 700 na 1300 K, od 800 na 1400 K, od 1000 na 1600 K. Temu primerno se zviša tudi pokojnina, da dobi pomožni duhovnik do 10 let pokojnine 600 K, nad 10 do 20 let 700 K.

Odločna zahteva Jugoslovanskega kluba po odpustitvi nad 42 let starih črnovojnikov.

Z Dunaja se poroča z dne 14. t. m.: Na včerajšnji plenarni seji Jugoslovanskega kluba je poročal predsednik dr. Korošec o pogajanjih z vlado glede odpustitve nad 42 let starih črnovojnikov. Dr. Korošec je naglašal, da je izjavil brambnemu ministru, da je med vojaško upravo in Jugoslovanskim klubom preveč neporavnane iz prvega leta vojne, da bi se zamogel klub pogajati z vlado. Ponudba brambnega ministra, da se odpusti letnik 1867 do 15. junija 1918, letnik 1868 do 31. decembra 1918 in leta 1919 sukcesivno še trije letniki (1869, 1870 in 1871) nikakor ne odgovarja širšim zahtevam kluba. Klub je sprejel poročilo na znanje in sklenil, da vztraja pri odpustitvi vseh nad 42 let starih črnovojnikov.

Dopust letnikov 1867, 1868 in 1869.

Cesar je izdal sledeče povelje:

Ukazujem, da se letnikom 1867, 1868 in 1869 pripadajoče, k črnovojniški službi vpoklicane osebe in v letih 1867, 1868 in 1869 rojeni črnovojniki, ki so potom prostovoljnega nabora vstopili v skupno armado, vojno mornarico ali deželno brambo za dobo vojne, v kolikor niso sami zaprosili za nadaljno aktivno službovanje, izvzemši gažiste mirovnega stanja in razmerja izven službe, odpuste na dopust kakor sledi:

1. Pripadniki letnika 1867 s pričetkom 15. marca, končni termin konec majnika 1918.
2. Pripadniki letnika 1868 s pričetkom 1. junija, končni termin 15. septembra 1918.
3. Pripadniki letnika 1869 s pričetkom 16. septembra, končni termin 31. decembra 1918.

Za deklaracijo.

Občina Rikarjavas, pod katero spadajo župnije Kamen, Mohliče in Št. Vid pod Juno, je izjavila: V prepričanju, da je le demokratizem, t. j. enake politične pravice za vse brez kakih zastarelih predpravil za grofe, barone in bogataše, v stanu skrajšati vojno in doseči trajni mir ter v bodoče onemogočiti tako nesrečno morijo, kot je sedanja, se enoglasno in odločno pridružujemo deklaraciji, podani od strani Jugoslovanskega kluba dne 30. maja 1917 v državni zbornici ter prosimo imenovani klub, da naj vstraja pri svoji opravičeni zahtevi po samostojni jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom.

Kakor smo zvedeli, hoče vlada rešiti jugoslovanske vprašanje potom avtonomije po kronovinah. K temu pripominjamo, da taka rešitev ne bi mnogo koristila ne nam in tudi ne državi, ker bi se na ta način število uradnikov in upravnih odborov še povečalo, kar bi nalagalo ljudstvu nova bremena in še višje davke. Naša zahteva pa gre po zmanjšanju uradnikov na najpotrebnejše število, da se bo moglo več moških posvetiti proizvodnim poklicem. Tudi ne kaže itak mali slovenski narod razcepiti na še manjše drobce. Kaj škoduje razcepljenost, smo mi koroški Slovenci najbolj hudo občutili: skoz stoletja smo bili zapostavljeni in izkoriščani, zadnja desetletja pa bili najkrutejše pritiskani v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru splošno, tako da so nam gospodujoči Nemci že šteli leta, kdaj da narodno poginemo. Mi pa nočemo Nemcem na ljubo narodno umreti, ampak živeti hočemo svoje lastno narodno življenje, se hočemo gospodarsko in kulturno povzdigniti ter zapustiti svojo rodno zemljo svojim otrokom in vnukom. Vse to in lepšo bodočnost pa dosežemo le, ako se uresniči majniška deklaracija v polnem obsegu. Zavoljo tega smo Jugoslovanskemu klubu iz srca hvaležni za to njegovo izjavo na pravem mestu in se mu še posebej zahvaljujemo za njegov pogumen nastop za sporazumni in skorajšnji mir, kajti naša kmečka občina, ki je darovala za državno obrambo nad 50 padlih junakov in ima ravno toliko vsled vojne pohabljenih in neozdravljivo bolnih moških, opravičeno sme glasno tirjati, da se že enkrat konča ta grozovita vojna in da se sklene sporazumen in trajen mir. (18 podpisov.)

Št. Ilj ob Dravi. Vsem zavednim Slovincem našega Korotana, ki ne marajo več Nemcem hlapčevati, se radostno pridružujemo tudi mi Št. Iljčani ter na podlagi deklaracije z dne 30. majnika kličemo: Živela Jugoslavija s Korotanom pod habsburškim žezlom! — Sledi 97 moških in 249 ženskih podpisov, skupaj 346.

Podpisani moški in ženske iz fare Žrele pri Celovcu se z navdušenjem pridružujemo zahtevi državnih poslancev „Jugoslovanskega kluba“ na Dunaju, da naj se združijo vsa ozemlja, kjer prebivajo Slovenci in drugi v avstro-ogrski monarhiji bivajoči Slovani v samostojno državo v okviru naše monarhije pod vlado našega presvitlega, nad vse ljubljene cesarja Njega Veličanstva Karla I. in njegovih naslednikov iz habsburško-lotarinške dinastije. Jugoslovanskemu klubu izrekamo svojo zahvalo in popolno zaupanje in ga prosimo, da od te zahteve ne odneha, ker je pravična in potrebna: pravična je, ker le tako pridejo povsod zapostavljeni Slovenci res do svojih pravic, Nemcem se pa s to zahtevo ne zgodi nobena krivica; potrebna je ta zahteva, ker sicer na jugu države ne bo potrebnega miru med narodi.

Sv. očetu Benediktu XV. in Njega Veličanstvu cesarju Karlu I. se najudaneje klanjamo in izrekamo najudanejšo zahvalo za njuno odločno in vztrajno prizadevanje, da se doseže čimprej splošni svetovni mir na podlagi medsebojnega sporazuma. — Sledi 88 podpisov.

Občini Bilčovs in Zgornja Vesca. Strašna vojska divja že skoraj štiri leta in prinaša ljudem samo gorje. Sveti oče, Benedikt XV. rotijo vojskujoče se države, naj sklenejo mir! Iz celega srca smo za to! Pa tudi med narodi mora biti mir! Zato se pridružujemo klicu po ustanovitvi jugoslovanske države pod habsburškim žezlom, kakor to zahteva deklaracija Jugoslovanskega kluba naših državnih poslancev z dne 30. maja 1917. Katoličani smo, zato hočemo mir! Avstrijci smo, zato hočemo avstrijskega cesarja Karla I. za našega kralja! Slovenci smo, zato zahtevamo združitev vseh avstrijskih Jugoslovancev v lastni državi! V občini Bilčovs 266 podpisov, 78 moških in 188 ženskih, v občini Zgornja Vesca 188, 49 moških in 139 ženskih podpisov.

Dve interpelaciji o koroških razmerah.

Nepristranost koroških oblasti.

Dne 10. marca 1918 so vložili doktor Korošec in tovariši na c. kr. ministra za notranje stvari interpelacijo:

Renegat in nemški nacionallec, gostilničar Lesnak v Velikovcu, ki je potajil 14 stotov žlahtnega žita, je bil obsojen na 20 K denarne globe.

Slovenski kmetje, ki niso oddali predpisanih 60 do 70 kg žita, pa so bili brez nadaljnjih poizvedovanj obsojeni vsak na 100 do 200 K globe.

Renegat trgovec Čebul v Velikovcu je potajil 6 kvintalov ovsa. Kazen: 20 K. Slovenski župan Kraiger iz Globasnice je pojedel nekega brezmesnega dne, ko ni v Velikovcu ničesar dobili, nekaj mesa, ki ga je prinesel od doma. Kazen: 30 K.

Vprašujemo c. kr. ministra za notranje stvari: Razume li ta govor svojih c. kr. podložnih?

Razume li, zakaj ljudstvo na Koroškem ne zaupa več nobenemu c. kr. uradniku? Meni li, da Slovenci ne občutijo, zakaj se drugače postopa z njimi, nego z renegati?

Istega dne so vložili posl. dr. Korošec in tovariši na c. kr. ministra za deželno brambo in na c. kr. ministra za pravosodje interpelacijo:

Ko je tajna naredba c. kr. deželne vlade na Koroškem pozvala orožnike, naj delajo pristašem jugoslovanske deklaracije z dne 30. maja 1917 vse mogoče ovire, se je seveda s posebno gorečnostjo podal na delo renegat orožnik Jakob Koch iz Dobrlevasi, povsod poznan iz časov preganjanja v letu 1914. Pri tem mu je pomagal prosluli denuncijant trgovec Paar iz Globasnice, priseljen individuum, ki vidi svoj po Súdmarki plačani poklic v oškodovanju domačinov. Bivšega tajnika Frana Čebula je spravil z nekim obrekovanjem ob službo in v dolgotrajen zapor. Kljub temu, da se je izkazala popolna nedolžnost Čebula, se ni obrekovalcu prav nič zgodilo, marveč je ostal informator oblasti. Znano je, da je v marcu l. 1915 javno (pred pričami Linhart in Vreček) zasramoval pešpolk št. 17, češ da njegovi vojaki bojazljivo izbegajo, mečejo orožje od sebe in se udajajo. Seveda se hujskaču ni nič zgodilo, čeprav bi zaradi take izjave iz ust kakega Slovenca proti kakemu nemškemu polku postopali z naglo sodbo kot z zločinom po § 65 a.

Jakob Koch, ki naj bi kot orožnik v slovenskem kraju kazal taktno vedenje, občuje demonstrativno s splosno obsovanimi denuncijanti.

Koch je izjavil javno, da je Globasnica „ein windisches Nest“, vse prebivalce da bi morali poslati na fronto! Med tem pa sedi on na varnem. Ali more tak orožnik še ostati v kraju? Kocha podpira pri njegovem delovanju neki Alojzij Dreo, renegat iz Spodnje Štajerske, ki igra na c. kr. okrajnem sodišču kot državnopravniški funkcionar glavno vlogo. Občinski tajnik Wutte ga je v javni seji občinskega odbora obdolžil laži s pozivom, naj ga toži radi razžaljenja časti, če ima čisto vest. Drjavno-pravniški funkcionar pa si ni upal vložiti privatne tožbe, pač pa vrši dalje svojo častno službo v varstvo „pravice“.

Vprašamo c. kr. ministra za deželno brambo in ministra za pravosodje: Kako moreta trpeti take razmere?

Politični pregled.

Lažnivi denuncijanti.

Po vsem nemškem časopisju je krožilo poročilo, da je slovenski rezervni poročnik dr. Ljud. Pivko v 11. soški bitki pri Carzonu izdal Italijanom naše postojanke, da je moralo nemško in avstrijsko poveljstvo vsled tega svoj glavni naskok pri Kobaridu za cele štiri dni odložiti itd. Poslanec Marckhl je vložil proti Pivku interpelacijo, ki so jo nemški krščanski in nekrščanski časopisi ponatisnili. Posledica je bila, da so Pivkovo ženo in njenega 76 let starega očeta za cele mesece zaprli. Gospa Pivkova 24 ur ni prežela v zaporu ne grizljaja jedi, ne kapljice vode,

biti nemškutar, je namreč „Srb“, da se le vsekne ali zakašlja, pa že hujška! O, še vsekovati in kašljati mu ni treba! On hujška že zato, ker si upa misliti, da noče biti nemški hlapec in podrepnik! Že zato, ker si upa misliti, da je prost človek in prost državljani. Ker si upa misliti, da spadajo k enakim dolžnostim tudi enake pravice! — Značilen je konec takega pisma z laži — podpisom: „Lahko me greste tožiti, kadar boste šli tožiti bika v hlevu.“ Tožba je popolnoma nepotrebna. Taka pisma so že sama na sebi najhujša tožba in obsodba. Vsak človek, ki ima le malo čuta za dostojnost in oliko, se s studom obrača od takih pisem in njegovih pisalcev.

Z bojišča. Večkrat pošljem prečitane liste znancem — vojakom. Pred nekaj dnevi mi eden izmed njih potrdi prejem in piše med drugim: V „Miru“ se še vsaj najde marsikatera novica iz naše koroške domovine, poroča pa tudi redno o vseh svetovnih dogodkih. Drugi list „Jugoslovan“ pa je posebno pripraven navdušiti ljudstvo za misel zedinjenja vseh Jugoslovanov v naši Avstriji. Ko se to zgodi, bo nehal boj za naš narodni obstanek in bomo mogli vse svoje moči porabiti v miru za svoj napredek, blagostanje in izobrazbo. Upam, da nas Korošcev naši rojaki ne bodo zapustili in žrtvovali požrešnemu tujcu. — Listov ne prebiram z veseljem samo jaz, veseli so jih vsi vojaki, katerim jih posojujem... Torej ne samo mi, tudi naši požrtvovalni junaki zahtevajo naše narodne pravice. Borijo se za Avstrijo, ki naj bo skrbna mati svojim narodom, ne pa za krivično nadvlado Nemcev in Madžarov!

Odpoklic vojnovejetih Rusov. Kakor se nam od poklicane strani poroča, so se začela pripravljala dela za izmenjavo vojnih ujetnikov z Rusijo v velikem, oziralo se bo pa pri tem seve v največji meri na potrebo poljedelskih delavcev za setev in žetev, in ruski vojni ujetniki, uporabljeni za ta dela, ne bodo prej odšli, dokler to ni zagotovljeno. V kratkem je pričakovati tozadevne odredbe od oblasti.

Zavživanje mesa. Z odredbo deželnega predsednika, ravnokar izšlo v deželnem zakoniku, se zavživanje mesa izjemoma dovoljuje sledeče dni v l. 1918: dne 25. marca (Marijino oznanjenje), 1. aprila (Velikonočni ponedeljek), 20. majnika (Binkoštni ponedeljek) in 1. novembra (Vseh svetih), v nadomestilo pa se prepove 2. novembra zavsem, 26. marca, 2. aprila in 21. majnika pa je dovoljeno le zavživanje ovčjega mesa.

Naše žrtve.

Loče. Iz naše župnije so do zdaj umrli v vojni službi: Posestnik Jožef Trisnik p.d. Virt, padel v Galiciji 25. 10. 1914; Ferdinand Presl v Karpatih 12. 2. 1915; Simon Taler, Helarjev, v Galiciji februarja 1915; Joh. Mörtl, Foltov Hajnšek, umrl v ujetništvu v Turkestanu 1915; posestnik Vincenc Simčič p.d. Žiher, v ujetništvu v Turkestanu januarja 1916; posestnik Anton Ulbing v ruskem ujetništvu 1917; Tomaž Slamnik padel pri Gorici 6. 6. 1917; Ignac Preinz na sv. Gabrielu 22. 8. 1917; Anton Čop umrl v bolnišnici na Dunaju 1917; Franc Arnejc na gori Assolone 18. 12. 1917; Gregor Pirkar padel na južnem Tirolskem. Že dolgo so pogrešani in se ni moglo izvedeti ali so živi ali mrtvi: Ignac Blenkuš, pogrešan od 1914; Simon Taler, Blažkov od 1914; Peter Milnerič od 1914; Joh. Robič iz Rut od 1915. — Bog daj mrtvim mir! Da vaša smrt za domovino, bi boljših časov vir nam bila!

Sele. Poleg zadnjih omenjenih so iz naše župnije padli še: Jožef Olip (Ogradnikov), Primož in Matevž Travnik (Čevhova), Anton Mak. Dolgo so pogrešani tudi: Kelih Peter (Močnikov), Janez Mak in Andrej Mak. Tudi nekateri drugi se nekaj časa ne oglase več, dal Bog še vsem srečno vrnitev!

Celovec. Dne 24. 11. 1917 je padel pri naskoku v Fontano Secca David Kusterle, sin g. Kusterla iz St. Ruperta pri Celovcu. 15. 3. 1915 je odšel na bojišče v Galicijo, kjer je bil ranjen; avgusta meseca je bil prideljen strelskemu polku št. 1. na tirolski fronti, kjer je bil vnovič hudo v nogo ranjen. Ko je ozdravil, je moral v tretjič na fronto, kjer je umrl junaške smrti. Bil je zelo priden in priljubljen mladenič, star 29 let. Za očeta in vso družino je to pač zelo bridek udarec. Globoko sožalje! Padlemu pa svetila večna luč!

Črna. (Prelita slovenska kri.) Srce se krči človeku, ko gleda pred seboj dolgo vrsto žrtev za domovino padlih in pogrešanih (dosedaj 37) junakov. Če bi vladale božje postavbe, bi najbrže naslednja srca še utripala. Junaki naše župnije, katerih trupla in kosti so razmetana po vseh evropskih bojiščih, so sledeči: Šahman Valentin, Dlopst Martin, Mert Martin, Delalut

Matevž, Dlopst Janez, Kranjc Jožef (Ostrčnjakov), rudarji; Žagar Lekš (Pistočki), Karničnik Anton, Podbrežnik Matija, Osojnik Peter (Vesev-kov), Visočnik Miha, Vever Leop., Pušnik Jožef (Obistov), Kočnik Alojzij (Končnikov); Sablatnik Filip, Hribernik Anton, Uranker Franc, rudarji; Osojnik Silvester (Vesev-kov), Burjak Martin (Burjakov), Repenšek Jožef, Žagar Franc (Pistočki), Keup Franc (Maligijev); pogrešajo se oziroma so mrtvi sledeči: Bricman Franc (Florinov), Pušnik Janez (Obistov), Osojnik Rudolf (Šenavsov), Fajmut Avgust (Vriskov), Mavrič Lovrenc, Mavrič Pavel; Grollnigg Viljem, sin nadučiteljev; Brodnik Jakob, Potočnik Andrej, Keršbaumer Adolf, Pudgar Florijan; — nadalje so kri prelili: Kosmač Filip, Šumah Franc, Kogelnik Ant., Mlinar Jan., Rotter Janez (Erjavčev), Stane Janez (Godčev).

Za dom ste dali srčno kri;
a vid'no se nad zvezdami!

Naši vojaki.

Z južnozapačnega bojišča.

Četrti pust v vojnem času je potekel. Prvega sem še doma preživel. Zdi se mi pa, da so se ljudje tedaj bolj zavedali vojske kakor zdaj. Kdo bi bil tedaj mislil na pustne veselice, sedaj smo pa čuli o njih. Kdor je izkusil toliko vojne kakor jaz, se mu ne ljubi pohajati na pustne veselice. Čudimo se vojaki, da je doma še toliko ljudi, ki tako norčavo živijo tja v en dan, kakor da bi to večno trajalo. Namesto pusta obhajati, bi bilo pač bolje za nas in naslednike, delati za Jugoslavijo. Slišal sem besede: „Meni je vse eno!“ Ko ti bo voda v grlo tekla, boš tudi govoril, da ti je vse eno? Meni ni vseeno, ali ostanemo Slovenci sužnji tujcu, ki je zasedel najboljše mesta med nami, ali pa svoboden narod. Ako je bila moja mati Slovenka, sem tudi jaz Slovenec. Da se med nami dobijo še tako nevedni ljudje, je vzrok nemška šola, pa tudi lahkovernost naših ljudi. Če zna par besed nemško, pa misli, Bog ve kaj da je in se že sramuje svojega materne jezika. In ko pride v trg, v mesto ali tovarno med nemškutarijo, ga nagovarjajo, in nasede jim koj na lim. Znamenje, da mu silno manjka izobrazbe, ki si jo pridobi lahko tudi delaven človek, ki ni študiral.

Zakaj neki se Nemec ne da pogovoriti! Ker materne jezika ne zaničuje in ker ga tega nobena šola ni učila! Ako mi tukaj stojimo na straži proti zunanjemu sovražniku, morate Vi stati na straži proti notranjemu našemu sovražniku. Zato se podpisujte za Jugoslavijo!

Franc L.

10. 3. 1918.

Dragi „Mir“! Si me danes vendar zopet obiskal. Mislil sem, da si pozabil name. No, ravno prav, bom imel vsaj za par ur nekaj za čitati; je ravno nedelja in strašno dolg čas. Z Italijani nimamo nič opraviti, ker smo na počitnicah; v kratkem te pa pridem sam obiskat, ker se peljem na dopust. Pozdrav vsem slovenskim dekletom in tovarišem na bojiščih, kamor prihaja „Mir“. Na svidenje! — Al. Nischelwitzer.

Na bojišču.

Pozdravljam lepo slovensko domovino, zlasti vse zavedne Slovence in Slovenke v St. Jakobu v Rožu, ako jih je še kaj ostalo. Nekdaj tako zavedni, zdaj pa morda vsled preganjanj prestrašeni? — Podčastnik iz St. Jakoba.

Na bojišču, 4. III.

Danes sem prejel „Mir“ in se zopet ogrel za narodne ideale. Ker pa tukaj za lepšo bodočnost mojega naroda ne morem drugače sodelovati, sem sklenil, da se bom vsak dan v kratki molitvi spominjal svojega naroda in prosil Boga za boljšo bodočnost našega tužnega Korotana. Tu je sedaj bolj slabo. Pritrgali so nam krušno porcijo. Pa mi nič ne stori, saj je sedaj sveti postni čas. — V. W.

Dragi „Mirovi“ bralci! Počasi, pa vendar vidno se bližamo koncu tega nesrečnega klanja. Bog daj kmalu tako zaželeni mir! Bog živi sv. očeta, da se tako trudijo, da bi pomirili razburjene narode, Bog živi našega presvitlega vladarja, ki je prvi izmed vojujočih vladarjev pokazal, da hoče skleniti mir, in ponudil vsem roko v spravo in to takoj prve dni svojega vladanja do današnjega dne. Vojska je nekaj tako strašnega, da je noben pisatelj ne bo mogel opisati, noben slikar naslikati. Tisti, ki so še danes za nadaljevanje vojske, so tudi v začetku vojske bili silno glasni. Zdi se, da so naši nasprotniki za nadaljevanje vojske, ker se bojijo težkega, težkega obračuna, ki jih čaka. To so povečini ljudje, ki so 42 mesecev med vojno ali dobro jedli in pili ali pa doma svojo peč lepo greli, mogoče tudi vojne dobičke šteli ter Slovence in naše duhovnike napadali. Za nas vojake, posebno za slovenske vojake pa ste zapisani samo dve besedi, žal na mnogo, mnogo krajih: „Pokopališče junakov.“

Prej nego se je začela svetovna vojna, se je za koroške Slovence začela domača vojna in se bodo zoper nas nasprotniki gotovo še dalje vojskovali. Pa se nič ne bojimo. Četrto leto smo že tam, kjer razkopavajo bombe, mesarijo granate, pikajo svinčenke in sekajo sablje in bajoneti. Med vojno tukaj in doma je le razloček, da je tukaj strelec Maierhofer, bivši župnik iz Pokrč, v deseti soški bitki med točo granat ujel cel oddelek oboroženih Lahov, na Koroškem je pa šlo 25 bajonetov po dobrega in nedolžnega duhovnika — Slovenca. Toda svet se res suče. Dne 30. majnika 1917 se je na Dunaju rodilo jugoslovansko dete, majniška deklaracija Jugoslovanskega kluba. Ne bi verjel, kakšen strah imajo nemški časopisi pred tem detetom in kako mu strežejo po življenju. Prepričan sem pa, da bo ravno to dete končalo domačo vojsko na Koroškem in prineslo koroškim Slovincem mir. Zato prav srčno pozdravljam koroške Slovence, znance in prijatelje in tudi vsa zavedna slovenska dekleta, ki so tako junaško stopila na branik za domovino. Fantje, naj jih krije tuja zemlja ali se že vojskujejo, so izpotili svoje moči, zato delajte ve, dekleta, da bi se mogli po sklenjenem miru vsaj odpočiti na svojih tleh. — Jurij Gözellt, vojna pošta 529.

Koroški gospodar.

Pustolovščina.

Vsakdo ve, da so razmere s prehrano postale izredno težavne. Kaj čuda? V mirnem času smo uvažali in zdaj naj shajamo, vrhatega je bila letina skrajno slaba. Prišle so mučne rekvizicije in nevolja med ljudmi. Nevolja, morebiti ne samo vsled naročene oddaje, kakor v prvi vsti vsled nedostatkov, ki se vršijo pri rekviziciji, pri razdelitvi, pri cenah itd.

Zdaj pride učenost nekega vsenčilišča s pustolovščino, katera naj mahoma naredi konec vsem težavam in uredi vse igranje tako, da bodo baje siti vsi meščani, zadovoljna vojaščina in kmetu bo preostala za živino in drugo prosta prodaja, kar si le more želeli. Profesor Sedlmayr na Dunaju je namreč napravil predlog, naj se za naprej žito ne nabira potom rekvizicij, marveč zdaj že da gospodarjem dajatveni nalog — Leistungsauftrag — ki bo vsem zahtevam ustrezal. Ta učenjak pravi: „Če upoštevamo, da se je pridelovanje žita nekoliko omejilo, se sme žetev od 12.000.000 hektarjev žitnega polja vsekako računati s 120.000.000 meterskih stotov.“

Od tega bi se vzelo 10.000.000 q za armado, 20.000.000 q kot živež za mesta in delavce, 30.000.000 q ohranijo kmetje za svoj živež, 20.000.000 q za setev, 20.000.000 q bi ostalo za živino, 20.000.000 q pa bi ostalo za prosto prodajo.

Oddaja ovsa bi se računala na 200 kg za hektar. Z ovsom je obsejanega polja 2.800.000 ha, oddalo bi se ga torej 5.600.000 q armadi, ki ga potrebuje 4 do 5.000.000 q. Potem razlaga tisti učenjak: Krompir bi se lahko oddajal po ravno tistem načinu, ker pa se mora pri tem pridelku računati z večjo negotovostjo v pridelku, bi se moralo oddajanje razmeram prilagoditi.

Gospodar, ki to bere, se bo vprašal: Ali je mogoče, da tako piše profesor poljedelske visoke šole? Da, mogoče je, ker je tak podpisan, žali-bog moramo pa pribiti, da je ves ta predlog nevarna pustolovščina. Vlado in poslance, ki bi morebiti sicer zaupali poročilu tako merodajnega mesta, je treba resno svariti.

Avstrija (brez Ogrske) nima 12 milijonov hektarjev, marveč le 10.623.711 ha polja (glej Strakosch Grundlagen, priloga I.) In to se ne obseje vse s krušnim žitom. Deloma je polje obsejano z deteljo, deloma s travo, deloma se porabi za krompir in peso. Ako odštejemo le deteljišča in s travo zasejana polja, kdo jih je meril? — sodimo mirno, da ni več ko 8 milijonov ha obsejanih z belim žitom, koruzo, stročnino, prosom, berom itd. Sedlmayr pa pravi, da je obsejanih 12 milijonov ha? Torej precenjuje že obsejani areal za 50 %.

Pridelek računa na 10 q od hektarja, češ, „doch noch mit 120 Millionen“, torej najmanj 10 q na hektar! V knjigah (glej Strakosch str. 246) se res tako računa. Počez v letih 1907 do 1912 se je baje na hektar pridelalo pšenice 13,5 q, rži ravno toliko, ječmena 16 q, ovsa 13 q. V tej knjigi pa je tudi izračunano, da Avstrija pridelala počez na leto 41 milijonov kvintalov pšenice in rži vkup, 21 milijonov ovsa, 16 milijonov ječmena, 4 milijone koruze: vsega vkup 82 milijonov pridelka — ne pa 120 milijonov. To usodepolno zmoto bi si bil moral profesor Sedlmayr prihraniti. In vendar je ta račun popolnoma teoretičen, kar moramo novejši poljedelski statistiki oporekati, dokler ne bo kmet tako daleč izobražen, da bo delal gospodarski račun, ki ga zdaj nima on, a ga zato tudi nima država.

čeravno je došla. Brzjaviti je morala materi, da pride po dojenčka, sicer bo glado umrl. Izvršile so se hišne preiskave, seveda niso ničesar slabega našle. Za zadevo se je pobrigala tudi vojaška oblast in dognala, da je bil bataljon z dr. Pivkovim oddelkom vred od sovražnika z izredno silo napaden. Večina ljudi in častnikov je padla, med njimi sam dr. Pivko kot težko ranjen. Težko ranjenega so Italijani vjeli in odpeljali v bolnišnico, kjer baje le počasi okrevaja. Vse trditve nemških časopisov so prav nesramna laž. Dr. Pivko je eden izmed najodličnejših junakov naše armade, ki si je pridobil najvišja odlikovanja na srbskem, črnogorskem in italijanskem bojišču. Denuncirali so ga, ker je — zaveden Slovenec. V očeh nesramnih pangermanskih denuncijantov je pač vsak zaveden in značajan Slovenec — panslavist in veleizdajalec.

Narodni tabor v Žalcu.

Nad 7000 Slovencev je v nedeljo dne 17. t. m. manifestiralo za majniško deklaracijo v Žalcu v lepi Savinjski dolini na Štajerskem. Glavna govornika sta bila dr. Korošec in dr. Ravnihar. Narod je poslancema iz Hrvatske Franu Peršiču in dr. Srdjanu Budisavljeviču priredil navdušene ovacije. Slovenci iz Celja so dr. Korošcu izročili mogočen lovorjev venec s trakovi v barvah našega troedinjega naroda.

Mir.

Mirovna pogajanja z Romunijo bodo v najkrajšem času končana. Kabinet Avarescu je odstopil in je na njegovo mesto stopilo Marghilomanovo ministrstvo, ki je centralnim državam prijazno. Vseruski sovjet je 15. t. m. v Moskvi odobril mirovno pogodbo. Značilno je pa, da se je Ljening prej baje izrazil: Če bo vseruski sovjet mir odobril, bo to storil le z ozirom na to, da je mir potreben in da se postavi novo vojsko za novo vojno. Samo en glas gre po vsej deželi, da je kar najnujnejše potrebno, preustrojiti državno obrambo.

Vojna.

Angleška je od Holandske zahtevala, da ji prepusti za prevoz holandske ladje (400.000 ton) in dobi zato do 15. aprila 100.000 ton pšenice. Holandska (Nizozemska) se je udala pod pogojem, da te ladje ne bodo prevažale čet in orožja. Tudi Švedska je prepustila trgovske ladje (400.000 ton).

Na francoski fronti se vršijo silni poizvedovalni boji in boji v zraku. Na italijanski fronti se vršijo topovski boji in boji poizvedovalnih čet.

Dnevne vesti.

Vseslovenska ljudska stranka. Vljudo vabim vse člane centralnega vodstva in centralnega izvršilnega odbora Vseslovenske ljudske stranke na posvetovanje o Narodnem svetu v nedeljo, dne 24. marca, ob 9. uri predpoldne, v posvetovalnici Katol. tisk. društva v Ljubljani. Radi poštinih razmer se drugim potom ne bo vabilo.

Dr. Korošec, t. č. predsednik.

† **Franz Schaubach.** Dne 14. marca ob 8. uri zjutraj, previden s svetimi zakramenti za umirajočega, je v 70. letu svoje starosti umrl velečastiti g. Franz Schaubach, konzistorijalni svetnik, dekan in župnik v Domačalah. Umrl g. dekan je bil rojen 14. majnika 1849 v Pečah pri Podklostru in posvečen v duhovnika 20. julija 1874. L. 1893 je postal dekan. Svojemu starejšemu bratu Janezu, vpokojenemu duhovniku v Celovcu, je sledil po treh letih na poti v večnost. Rajni je bil mož záse in se je pečal s študijami. Bil je tudi častni občan slovenske vernberške občine. Svetila mu večna luč!

Nova prebiranja. V letih 1894 do 1899 rojeni moški bodo morali k petemu prebiranju. Ta prebiranja se bodo med 11. in 30. aprilom vršila.

Vlom na Uršelski gori. Na Uršelski gori so neznani zlikovci že vdrgili v ložo nemškega planinskega društva in v mežnarijo.

Par kulturnih cvetk iz „Freie Stimmen“. Kako fabricirajo zloglasne „Freie Stimmen“ slovenske duhovnike za panslaviste, hujskače in Bog ve za kaj še vse, je značilem dopis v „Freie Stimmen“ iz Borovelj v številki z dne 9. marca. Dopis pravi, da bi se bil moral v Borovljah vršiti misijon, zoper katerega da so bili nemškutarji in socialni demokrati. Pridigovala bi bila dva slovenska duhovnika, o katerih pišejo „Fr. Stimmen“: Arnejc in Roschmann, torej dva slovenska duhovnika, katerih panslavistično-hujskaško delovanje je po deželi znano. Ker sta ta dva velslovenska agitatorja v svoji lastni župniji že dovolj gorja napravila, leži na jeziku, ali je res treba, da so tudi tuje župnije od njih obiskane. Veri s tem gotovo ni pomagano, nasprotno: lintverno seme, ki je hočeta ta dva fanatika tudi

pri nas ravno v velikonočnem času (!) sejati, more roditi le slab sad. Naše nemško in Nemcem prijazno slovensko prebivalstvo, ki živi v miru med sabo, želi torej srčno, da bi se našla cerkvena oblast, ki bi razširjanje panslavističnih idej in sovražstva do Nemcev po takih nedostojnih potih naravnost prepovedala. — Kolikor besed, toliko laži! Gospoda dr. Arnejc in dr. Rožman sta vzorna slovenska duhovnika. Dr. Rožman ni bil nikdar župnik, je profesor bogoslovja, ki nikdar ni politično deloval, ampak živi svoji stroki in znanstvu ter služi Cerkvi kot goreč njen apostol in slovit pridigar. — Tako nastajajo v „Fr. St.“ „hujskači“ in panslavisti! — Druga kulturna cvetka iz „Fr. St.“ z dne 12. marca: Pod naslovom „Panslavistisches“ trdijo štimce, da so morali gpđ. Franico Arnejc že 30. septembra 1914 po redni odpovedi odpustiti kot pisarniško uslužbenko na državni obrtni šoli vsled ekscisivnega (prenapetega) slovensko-nacionalnega obnašanja. Čudimo se, da se „Fr. St.“ upajo s to rečjo na dan, ko bi morale Boga hvaliti, da smo mi v tej reči dosedaj molčali. Zadeva je namreč za „koroški sistem“ in za „miroljubne Nemce“ nasproti Slovincem preznačilna. Gdč. Arnejc je bila iz državne obrtne šole v Celovcu odpuščena edino vsled tega, ker je Slovenka. V začetku vojne so hoteli nasprotniki zatreti vse, kar čuti slovensko. Gospodična Arnejčeva je bila tiha in mirna Slovenka. Na njeno vprašanje, zakaj da je odpuščena, ji je ravnatelj Gustav vitez pl. Schatzl izrecno povedal, da ona ni dala niti najmanjšega povoda, ampak da je vzrok njen brat. Ko se gdč. Arnejčeva začudi, pravi ravnatelj: „Ne gre, da bi bila tako bližnja sorodnica takega (tu mu je beseda ostala v grlu) na nemškem državnem zavodu.“ Čujte! Mi smo mislili, da je država ta zavod ustanovila za vse Korošce, kakor radi zatrjujejo Nemci. Ravnatelj pa pove, da je zavod samo za Nemce. Prste je pa imela vmes tudi deželna vlada in neki dobro znani Südmarmkovec. Kake so razmere za Slovence na Koroškem, jih je tedaj gosp. Schatzl nehoté nasproti gdč. Arnejčevi dobro opisal z besedami: „Solo bodo naskočili, če še tukaj ostanete.“ Razumete, da bi se radi znebili vaših „dobrot“ in da nismo voljni vbodoče živati več takega „z Nemci mirnega“ življenja?

Klic slovenske žene. Ali bi za nas bilo vojske konec? Nikoli ne! Ko so šli naši možje naprej v vojsko, smo zraven velikega dela in skrbi morale doma poslušati zaničevanje in psovke zoper nje. Zdaj, ko se mnogi možje žal ne vrnejo več in so žrtvovali za domovino svoje življenje, bi se nasprotni zapečniki radi maščevali nad nami. Gorje nam, če katera pokaže, da je Slovenka — in kaj šele z našimi otroki! Izdajalec samega sebe je človek, ki zavrže materni jezik, ima slabo vest in si jo hoče utolažiti. Oni ne poznajo vnebovpijočega greha, ki pravi, ne zatirajte vdov in sirot! Zatorej usmilite se nas in skrbite za nas, blagi možje Jugoslovanskega kluba! Kakor jetnice kličemo vam: Dale smo može za cesarja in domovino; to je velika žrtev, ki jo razume le tista žena, ki je moža izgubila. Živel naš pravicoljubni cesar Karel I! Živela Jugoslavija! Nasprotnikom pa kličemo: Poštene smo in pošteno zaslužimo v naše zadoščenje prostost!

Koroška vdova.

Žrele. (Naši pismarji) se zopet enkrat oglašajo v štimcah ter kličejo samega škofa na pomoč zoper g. župnika dr. Arnejca, češ, njegove sestre delajo za +++ deklaracijo. Da bi pa teh kukavic ne spoznali, pišejo svoje novice iz St. Petra pri Celovcu, kjer imajo svojo sinagogo. Za plotom opravljajo svoje nečedno delo in mečejo blato na pogumne deklice nabiralke. Mi, ki smo izjavo podpisali, smo prosto in veselo podpisali, da hočemo vsi Jugoslovani zase biti gospodarji na lastni zemlji pod ljubljanim cesarjem Karlom in želimo mir sv. očeta Benedikta, a nikakor ne miru nemškega „Siegfrieda“. Zato izrekamo zahvalo deklaracii, ki so nam nudile to priložnost. A gospodkom pismarjem zaplotarjem povemo odločno, naj pustijo našega gospoda župnika pri miru s svojo hujskarijo, ker se nikomur ni storil kaj žalega, pač pa že mnogo dobrega, sicer bomo začeli z odkritji, kar so ti gospodje hujskali zoper gospoda župnika med vojsko. Kdor ima preveč masla na glavi, naj ne hodi na solnce. Toliko za enkrat!

Loče. Tudi doma je bilo letos že pet pogrebov, trije dečki-otročki in dva odrasla. Dne 28. februarja smo pokopali Zamonikovo mater iz Rut, Marto Šavnik. Bil je lep in velik pogreb. Vpok. gosp. župnik Jerman iz Štebna so imeli na grobu spodbuden in tolažilni govor v slovo pokojnici, pridni in razumni gospodinji in dobri krščanski materi. 70 let je dopolnila in je odšla po svoje plačilo. Naj se spočije v Bogu!

Šmihel pri Pliberku. (Smrt.) Dne 9. sušca je umrla za pljučnico Antonija Miklin. Zapušča moža in sedem otrok. P. v m.!

Pokrče. (Smrt kosi.) Kakor spomladni veter odnese marsikak zaostali oveneli list z drevesa, tako je upihnil smrtni dih pri nas v teku tedna troje, sicer ovenelih, a vendar dragocenih življenj. 6. t. m. je umrla po dolgi mučni bolezni Turk Katarina pd. Dobinja na Dobravi, 9. t. m. pa smo spremili k zaslužnemu večnemu počitku Trabe Marijo, staro Vebro v Vaucivasi in 4 dni potem Levič Marijo, Žalnikovo v Ličjivasi. Velika je nesreča za vsako hišo, če umrje dobra, krščanska žena ali mati, če zatisne oči skrbni, značajni oče ali mož. Žalnikovo hišo je v kratki dobi zadelo vse. Oče so umrli l. 1913, 3 leta potem pa mati od žalosti, ker jim je vojska pobrala tri pridne sinove, o katerih smo zadnjič poročali, da so skoraj gotovo že žrtev vojske. Lani je umrla sestra padlih in sedaj še teta. Prej hiša veselja in pesmi postala je sedaj tiha in žalostna. Rajnim naj sveti večna luč, žalujočim pa zarja upanja na svidenje.

St. Rupert pri Velikovu. (Pridite na slavnost!) Na velikonočni pondeljek popoldne napravi tukajšnja Marijina družba v telovadnici „Narodne šole“ slavnostno predstavo. Vprizorile se bodo dve igri in sicer resno poučna „Smrt Marije Device“, v kateri nastopijo razne osebe iz Kristusovega trpljenja, in veselo šaljiva „Pri gospodi“. Pobirala se bo tudi vstopnina, katere čisti dobiček se bo porabil za dobre namene. Vsakdo je v teh resnih časih razvedrila potreben. Tedaj pridite, Slovenci in Slovenke, v prav obilnem številu!

Črna. (Nočna prikazen.) Dne 12. t. m., ob poldesetih zvečer, so videli pri nas nekateri nad seboj čudno svetlobo, kakor bi se bilo nebo odprlo. Luč je noč tako močno razsvetlila, da je bilo nekaj časa svetlo skoro, kakor po dnevi. Ljudje so si to nenavadno prikazen različno tolmačili. Toda izkazalo se je, da je bilo le zračno letalo s svojim žarometom. Vsekako pa je bil to za naš kraj nenavaden obisk.

Hrašče pri Mariji na Zili. (Smrt.) Tukaj je umrla 15. sušca in bila 17. sušca, ob obilni udeležbi, pokopana poštena in mlada gospodinja Marija Lakner rojena Milonig, rojena v Šent Pavlu na Zili. Zapušča moža in tri majhne otroke.

Kneža. O velikonočnih praznikih bodo tukaj vso službo božjo opravili vlč. g. dr. Gregor Rožman, profesor bogoslovja v Celovcu. Že smo se bali, da bomo letos zapuščeni; zato smo posebno veseli in srčno hvaležni, da nas obiščejo gospod Rožman.

Od nekod. (Deklaracija in anonimna pisma): Prav malo se menimo za taka anonimna pisma, oziroma pisma s podtaknjenimi podpisi, tudi je vseeno, če vemo za osebo, ki jih piše ali ne, brezpomembno je tudi ime kraja, kjer so se pisala, zanimiva so edinole zato, ker kažejo kulturno višino naših koroških „Deutschfreundlicher“ Ta pisma so polna laži, obrekovanj in psov. Te laži so ostudne in neumne. V teh pismih se piše o „Srbih“, o „srbskih zborovanjih“, o „srbskih bratih in sestrah“. Človek, ki jih piše, menda noč in dan misli samo na Srbe; kakor da bi bil v tem zapaden višek in jedro vsega patriotizma; kakor da bi bila od tega odvisna naša zmaga in naš poraz, svetovna vojna in svetoven mir. V takem pismu se piše, da je nekdo rekel (nek „Srb“ seveda): „meseca maja bomo že v Srbiji prato jedli.“ (Kakor se vidi, ima pisec teh famoznih pisem velik apetit po „prati“!) Teh neumnih besedi seveda ni nihče izrekal in so vsakalile in zrasle v rodovitnem zelniku neduhovite domišljije pisalca pisem s tujim podpisom. Ko je dotični, kateremu se podtikajo te besede, zvedel o tem, se je čudom čudil, kakšno budalost si moreta izmisliti laž in hudobija. Pa ne le živi, celo mrtvi nimajo miru. Že stari Rimljani so rekli: de mortuis nil nisi bene, o mrtvih samo kaj dobrega. Pa stari Rimljani — siromaki! — seveda še niso poznali „deutschfreundlich-kulture“. Najostudnejša žival, pravijo, da je hijena, ker baje odkopava mrličje. Pisalec omenjene korespondence brez podpisa, oziroma z zlaganim podpisom, tudi ne more v miru pustiti moža, ki je v tej vojski našel prezgodnjo smrt in že nad dve leti trohni v tuji zemlji. S „srbskim bratom“ ga zmerja. To je gotovo zelo olikano in tudi patriotično, grditi ljudi, ki so dali svoje življenje za domovino in cesarja. To grdenje veliko bolj zasluži tiste „pfui“, s katerimi se zgraža nad „srbskimi bratci“ fini in korajžni pisalec pisem s tujim podpisom. Da je ta junak res fino olikan, kažejo tele čedne besede, ki se jih poslužuje v svoji korespondenci: „neumna dekla“, „sveta kajzarjeva hči“, „svinja“, „še večja svinja“, „k—a!“ Da v svojem pismu tudi govori o hujskanju, to se razume. Ta pisma pa seveda dihaajo najčistejšo miroljubje, so „echt deutschfreundlich friedliebend“ in nič ne hujskajo! Nezaslišano! Kdaj pa je že kak „Deutschfreundlicher“ hujskal! Hujskati znajo samo „Srbi“! Tak „Srb“ (vsak Slovenec, ki noče

Stvar hočemo pogledati še praktično. Po Sedlmayrjevem računu bi polje dalo najmanj šestkratno seme. Toliko daje najboljšim gospodarjem, ki so ali z živino zelo krepko zastavljeni, ali pa zamorejo kupovati dosti umetnih gnojil in to pri ugodni letini samo! V Berlinu je izdal profesor Giersberg brošurico o nekem izvirnem gospodarstvu „Der Schnittenberghof“ — tam poroča, da je gospodar pridelal celo po prvi krepki umetni pognojitvi na hektar rži samo 8 q, pšenice pa 4 q! Z razumnim gospodarstvom pa je dvignil prirake na 20 q pri pšenici in pri rži! Kje pa je naše socijalno gospodarstvo zaostalo? Češka in Moravska tekmuje z Nemčijo, a kje smo mi in kje je šele naša žitnica Galicija, ki meri 4 milijone hektarjev polja, skoraj polovico vsega avstrijskega polja? Opustošena Galicija, ki potrebuje živeža, pa naj bi oddala 12 milijonov meterskih stotov?

Naša kmetska polja dajo šestkrat le dvakratno seme, pri boljših posestnikih res tudi lahko šestkratno, ali koliko je takih? Na hektar bo kmet sejal 5 birnov rži ali 3½ birnov pšenice. Zdaj naj le pride država in kmetu naj pove takoj pri setvi: dva hektarja boš obsejal z ržo, 10 birnov (600 kg) boš sejal, namlatil jih boš 60 (36 q). Od tega boš oddal 12 q — torej dvojno seme, drugo pa ti pustimo za seme, zate, za živino in za prosti promet. Ali ve gospod Sedlmayr, kaj mu naš kmet poreče: gospoda, potem pojdite vi sejat in delat, če moram gladi poginiti tako ali tako, se vlečem rajši v senco in prepuščam delo vam. Svoj čas so ljudje oddajali desetino, in ta je bila tako težka, da je ljudstvo do danes ni zabilo, zdaj bi pa profesorji vzeli četrtno pridelka — ki ga oni izračunavajo, da mora kmet imeti! V tovarni se da tako računati, na polju ne in zdaj že prav ne, ko ne bo delavnih moči, ne živine, ne gnoja. Račun je ves drugačen: Srednji kmet seje 10 birnov rži, stvar je zelo različna po razmerah, recimo da je pridelal 40 birnov: 10 birnov mora hraniti za seme, 25 birnov pa potrebuje za kruh. Preostane mu za oddajo v tem slučaju, ko leto ni bilo neugodno, pet birnov, za živino mu pa ostane sama zadjevina.

Zdaj se pač maščuje, da je država pred vojsko tako zanemarjala poljedelstvo. Država — ljudstvo sploh, izobraženci vsi vkup so skrajno grešili, ko so zaničevali grudo, ki nas naj redi, obračali vso pozornost drugam. Kruh se je kupoval cenejši in boljši iz inozemstva, kmete so puščali strgane hoditi po samotnih potih, mladino pa, najbolj nadarjeno mladino smo trumoma z ogromnimi stroški gonili z doma naprej v mesta. Zdaj pa? Kazen je tu, ne ognemo se je s tako plitvimi načrti. Državne oblasti svarimo z vso resnostjo pred takimi pustolovščinami, kot eno predlaga — avstrijski visokošolski profesor!

V. Podgore.

Nakaznice za meso in kako smo oskrbljeni z mesom. — Razlogi.

Dne 15. t. m. se je vršila pri deželni vladi seja, v kateri se je sklepalo in posvetovalo o uvedbi nakaznic za meso za čas od velikonočnega pondeljka naprej.

Deželni predsednik grof Lodron konstatira najprej, da prebivalstvo želi takih nakaznic, da pa praktična izvedba nudi mnogo težkoč; ljudstvo tudi naj ne misli, da bo z nakaznicami vsem pomagano; le eno se pričakuje, namreč, da po uvedbi nakaznic preneha mučno nastavljanje, ker bo vsakdo dobil, kar ima pravico dobiti. Kake tri tedne sem se je oskrba z mesom na Koroškem nenadoma poslabšala, primanjkuje nam moke, masti, sočivja, upali pa smo, da nam ne bo pošlo meso, število živine je bilo takšno. A oddaja sena in slame je imela posledico, da se je živina slabo krmila in je zmedlela, in vrhutega je armadno poveljstvo zahtevalo nepričakovano visokih dajatev. Trudili smo se, da bi dosegli popust pri dajatvi živine in krme, naš trud ni bil popolnoma brez uspeha, a doseglo se je le malo. V četrtem vojnem letu smo pač, in razmere so od meseca do meseca slabše. Na drugi strani pa imamo vendar utemeljeno upanje, da dozoreva sad miru z Rusijo in Ukrajino. Velike množine žita in mesa so tam, a jutri jih še ne dobimo, mislim pa, da prve pošiljke pridejo koncem majnika. Imamo torej pred seboj dva huda meseca in upamo, da se ljudstvo še naprej zadrži tako mirno, kakor do zdaj.

Nakaznica za meso.

Deželni predsednik poroča naprej, da se je deželni prehranjevalni urad dolgo pečal z vprašanjem, kakšna oblika naj se vzame: Nakaznica za vso družino, kamor se zapisuje sprejeto meso, ali nakaznica za vsako osebo, ki se pri nakupovanju mesa oddaja mesarju (Fleischbezugsschein

ali Fleischkarte). Potem se je prehranjevalni urad odločil, da uvede nakaznice le za goveje, teleče in sveže svinjsko meso, drugo naj ostane prosto. Pridelavanje slanin in klobas spada v pravice branjevc, zato je tudi iz tega razloga enotna nakaznica nemogoča, in je vlada sklenila, da pusti to prosto. Kot dnevno množino so hoteli vzeti 15 dek mesa in 3 deke privrčka, društvo za vnovčevanje živine pa je izjavilo, da tolike množine ne more dajati, tako se je sklenilo, določiti kot množino za mesni dan 15 dek vsega vkup, mesa in privrčka. Število mesnih dni ostane kakor doslej: petkrat na teden se sme jesti meso. Nakaznica se dobi za 4 tedne, vsaka za skupno treh kil. Nakaznice dobe osebe, ki so priklopljene kakemu ognjišču, te dobe vsaka svojo nakaznico, za druge, ki jedo v gostilni, se bo dala posebna naredba. Z nakaznicami vred se pa mora urediti tudi klanje živine. Mesarji ne bodo smeli več klati sami, klalo se bo le v klavnicah in mesarjem od tu dajalo mesa, kolikor ga gre njihovim odjemalcem. Strankam, ki bivajo v okolici, pa bo dana možnost, da bodo prideljene gotovemu mesarju v mestu. Mesna nakaznica se tudi ne more dati tolikim ljudem kakor krušne nakaznice, ker ni mogoče dajati meso iz klavnice ven na deželo. Na deželo se bo dajalo kolikor toliko žive klavne živine. Ker se bo klalo le na enem mestu, bode društvo za vnovčevanje živine tudi moralo urediti izdelavanje klobas.

Morebiti bo kdo rekel, da se nakaznica uvaža zdaj prepozno: 1. januarja 1917 smo imeli 230.000 glav živine, zdaj 190.000. Armada nam je nalagala velike dajatve, in Koroška se je svoji dolžnosti pošteno odzvala; dali smo jan. meseca 86 % ko so druge dežele dajale le 50, 30, da celo le 12 %. Februarja meseca se je zahtevalo kar 7450 glav, temu nalogu pa nismo več popolnoma ustregli. Doseglo se je, da se za mesec marec zahteva samo 2000 glav. Seveda smo imeli mnogo vojakov v deželi, in so ti tudi mnogo mesa potrebovali. Tudi v ledenico se je moralo spraviti nekaj mesa, in ta ledenica funkcionira popolnoma brezgrajno.

Župan Wetzlar opozarja, da so družine, ki imajo male otroke, na boljšem; ti otroci ne potrebujejo mesa, pa pride odraslim v korist. Tudi ni prav, da se gostilne puste proste; tako more tisti, ki ima denar, jesti svoje meso doma, potem pa še stopiti v gostilno. Zeleti bi tudi bilo, da se ne prezre konjsko meso. Ako ostanejo klobase proste, se bodo ljudje zanje šele prav nastavljali. Tej stvari se naj posveča več pozornosti. Prodajalne klobasarije so kar prazne, ker vse pokupi vojaščina, mesto pa naj skrbi v prvi vrsti za civilno prebivalstvo. Potem se naj tudi blago ne deli raznim društvom; uradniško gospodarsko društvo daje zdaj vsakemu članu po dvojce jajc, drugi ljudje dobe na karto le eno! Klobasariji naj oddajajo tudi klobase le na izkaznice ljudem iz mesta. Tudi na divjačino se naj ne pozabi.

Deželni predsednik grof Lodron zagotavlja, da vlada nikakor ne namerava komu puščati še druge durce, koder se naj dvojno oskrbuje, a kako se naj gostilniški promet uredi, da si ljudje ne bodo mogli tam kupovat še enkrat mesnih jedi, ko so svoj del mesa povžili že doma? Jest v gostilni pa je zdaj tako drago, da tega nihče ne zmore, kdor ni delal v vojski posebnih dobičkov in če se gostilnam da primerna množina mesa, bodo tudi le dajale, dokler ga bodo imele. Do zdaj se je pri mesarjih izdelovalo preveč klobas, vse meso se je spravilo v klobase in pošiljalo na fronto. Divjačina se je zdaj izpuščala, ker v tem času ni drugega, nego divji petelin, ki se streljajo. Srn je tri četrtnike poginilo, na jesen še le pridejo divje kože in jeleni.

Svetnik Schumy zavrača očitke, da nakaznica prihaja prepozno. Tri četrtnike naše živine jemlje vojaščina, le eno rabimo za civilno prebivalstvo in tu se ne da več mnogo štediti. Štediti se pa tudi ni moglo, ker ni bilo krme. Nakaznica za meso je postala potrebna šele v trenutku, ko so naše zaloge pri kraju in vojaščina zahteva izredno velike dajatve. Napravil se je bil natančen načrt za odpravljanje živine za čas od meseca septembra naprej in sicer:

septembra	6800 glav,
oktobra	9800 glav,
novembra	10600 glav,
decembra	9000 glav itd.
v pomladi potem 3800 glav na mesec.	
(Konec sledi.)	

Darovi.

Za Krekov spomenik. Jakob Kalan, župnik, 20 K; Jakob Koch, posestnik na Vratih 2 K; Kluper Marija na Potoku 1 K; Cidej Marija, Dobrlavas, 4 K; neimenovan iz Šmihela pri Pliberku 3 K; Lajšaher Filip v Vetrinju 2 K; Andrej Rožič, Vogrče, 7 K; Iv. Sekol, župnik, Vogrče (2. prispevek 10 K; Hranilnica in posojilnica Podravlje 50 K. Za cerkev na Sv. Višarjah. Dr. Ivan Jančič, župnik v St. Petru v Savinjski dolini 2000 K; „Bogoljub“ 30 K;

stolni župnik Kovač 15 K; dekanjski urad Trbiž 26 K; knezoškof dr. Adam Heftner 5000 K; stolni kanonik Größer 500 K; po stolnem župnem uradu 12 K; župnik Boštjančič 10 K; gospodična Lesjak 10 K; gospa Ana Pammer 1000 K; gospa Ana Košic v St. Petru pri Celovcu 50 K; Pokrovičelstvo za vojne poprave 3000 K; župni urad Pečnica 233 K; župni urad na Dravi 170 K.

Listnica upravnistva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam pri presestitvah ali premestitvah naznanijo poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

V utrujenosti so mišice tudi za prehlajenje posebno občutljivi in iz tega nastane mnogo bolečin in težav. Te se dajo z masažo s Fellerjevim bolečin odpravljačem, oživljajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. „Elsa“-fluid lahko odpraviti. Kdor naporno dela, naj bi imel torej vedno Fellerjev „Elsa“-fluid v hiši, da ga zamore pri nastopivših bolečinah takoj rabiti. Se bolj priporočljivo je, ako se tudi v zdravih dnevih po vsakemu delu celo truplo z „Elsa“-fluidom masira; to ojači mišice in odpravi čut utrujenosti. „Elsa“-fluid služi izbornu tudi pri odpravi raznih bolečin udov vsled ranjenja itd. 12 steklenic pošlje povsod franko za samo 14 K 32 h lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko). Tudi Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa“-kroglice, 6 škatlic franko za 7 K 37 h, se zamore ob enem naročiti. Te prave „Elsa“-kroglice so mnogo let priznane, milo, izbornu odvajalno sredstvo, okrepeajo želodec, vstvarijo tek in jih vzamejo odrasli kakor otroci radi. One naših čitateljev, ki o bolečinah zaradi kurjih očes tožijo, opozarjamo na Fellerjev turistiški obliž z zn. „Elsa“ po 1 in 2 kroni. (ff)

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Vabilo

k

slavnostni predstavi

katero priredi

Marijina družba

v Št. Rupertu pri Velikovu

na velikonočni pondeljek, 1. aprila 1918

ob 3. uri popoldne (po starem času)

v telovadnici „Narodne šole“.

Spored:

1. Pozdravni govor (Katica Lasnik).
2. Petje: „Marijina“, o. Angelik Hribar.
3. „Smrt Marije Device“, igrokaz v treh dejanjih.
4. Petje: „Solnce čez hribe gre“, Fr. Ferjančičeva.
5. „Pri gospodi“, šaloigra v dveh dejanjih.
6. Petje: „Domu“, Ign. Hladnikova.

Vstopnina: Sedeži 2 K, stojišča 1 K. — Vstopnina se nakloni za dobre namene.

K obilni udeležbi vabi vse dobrotnike in prijatelje

vodstvo „Marijine družbe“.

Posestvo na prodaj.

Iz proste roke proda svojo hišo in kmetsko posestvo Gašpar Paher, p. d. Jamnig v Hraščah pri Mariji na Zili, p. Beljak.

Invalid

22 let star, neoženjen, poštenega vedenja, bi rad stopil v službo na Koroškem na kak dober prostor kot pomožni delavec v oskrbi s hrano in stanovanjem. Glede plačila se pismeno dogovori.

Franco Jerala, Prezrenje št. 10, p. Podnart, Kranjsko.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.
Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.

Zahvala.

Za vse izraze sočutja povodom bolezni in smrti nepozabnega soproga, oziroma očeta

Šimena Antoniča

posestnika in župana občine Svetnavas
zlasti še za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu, izrekava najiskrenejšo zahvalo, predvsem gospodu vladnemu svetniku vitezu pl. Rainerju von u. zu Harbach, gg. sosednim županom, domačemu občinskemu odboru in vsem prijateljem in znancem, ki so rajnega spremili na njegovi zadnji poti.

Podsinnjvas, 17. marca 1918.

Ana Antonič, žena;
Valentin Antonič, sin.

Najlepše predvojno milo (žajfo)

brez lužnega kamna ali nadomestila lužnega kamna se da izdelati.

Pismena pojasnila daje pri vposlatvi 3 K **Leo Weiß**, Vetrin, Koroško.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili in okolico

r. z. z. n. z.

bo imela

dne 24. marca 1918, ob 3. uri popoldne, v hranilničnih prostorih pri „Korperju“ v Št. Štefanu na Zili svoj

23. letni občni zbor.

Spored:

1. Poročilo o delovanju zadrage v l. 1917.
2. Potrdilo letnega računskega zaključka.
3. Posvetovanje o uporabi čistega dobička.
4. Volitev novega odbora.
5. Razno.

K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Kislo vodo

in

belo in rdeče vino

razpošilja **A. Oset, p. Guštanj.**

Hlevi hotela Trabesinger so od vojaščine zopet izpraznjeni in se kot hotelov najemnik p. n. posestnikom za izpreganje zopet priporočam.

Janez Grančnik.

Vabilo

na

občni zbor

Posojilnice za župnije Škofiče, Logaves, Št. Ilj in Otok

registrovane zadrage z neomejeno zavezo

ki se vrši

v nedeljo, 24. marca 1918,
v posojilničnih prostorih
ob 3. uri popoldne.

Spored:

1. Potrjenje računskega zaključka.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Slučajnosti.

Ako se ob določenem času ne zbere zadostno število udov, se vrši pol ure pozneje shod brez ozira na število udeležencev.

Načelstvo.

Organist in cerkovnik

cecilijanec, obenem rokodellec, bolj prileten, oženjen, zmožen slovenskega in nemškega jezika, si želi službe, ampak le take, kjer je kaj zemljišča zraven. Nastopi lahko takoj. Naslov pove upravništvo lista „Mir“ št. 11. — Znamka za odgovor.

Postni pastirski list

prevzvišenega gospoda knezoškofa krškega s postnim redom za Krško škofija za l. 1918 se dobi v tiskarni Družbe sv. Mohorja.
Cena 20 vinarjev.

Pozor!

Kupujem vsake vrste perotnino, jajca, surovo maslo, sir in divjačino.

Anton Nedogg

trgovina s perotnino in divjačino v Celovcu Spengergasse št. 7.

Konjsko žimo, volovske repove, surove ščetine

kupuje v vsaki množini za najvišjo ceno
Prva Pelhřimovská akcijska továrna za ščetno blago in čopiče
dr. J. Hrdina, Pelhřimov, Češko.

Žepni kino!

s pristnimi filmi K 3.50. Poština in zavoj 80 vin., po povzetju 60 vin. več. **Preprodajalec popust.**
J. Bergmann, Dunaj, V., Kohlgrasse 46.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

Varujte svoje vinograde, sadne vrte in vse rastline

pred listno ušjo, gosenicami in drugimi golaznimi s škropljenjem z **antifunginom**. Radikalno zanesljiv učinek, rastlina se ne poškoduje, zelo varčen, v inozemstvu že leta sem kot čudovito uspešno sredstvo preizkušen. **Cena: 1 liter K 12.—** (zadostuje za 50 litrov). Izvirne posode po 3 1/2 litra K 32. Pošilja po povzetju ali predplačilu **M. Jünker v Zagrebu 11. Petrinjska ul. 3** (Hrvatsko). Obširen prospekt in navodilo za rabo zastonj.

Žganje steklenice suho sadje sveža jabolka sode in strd (med)

vseh vrst od piva in kisle vode
kupi **A. Oset, p. Guštanj.**

Miši — podgane — stenice — ščurki.

Izdelovanje in razpošiljatev preizkušenega radikalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4.50; tinktura za stenice 2 K; uničevalno moljev K 2.—; prašek proti mrčesom K 1.50 in K 3.—; sem spadajoči razprševalci K 1.20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za uši v obleki in perilu 2 K; tinkt. za bolhe pri pseih K 1.20; tinkt. proti mrčesu na sadnju in zelenjadi (unič. rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju **Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 16, Petrinjska ulica 3.**

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2.70.

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2.45. — Povzetje 55 h. več. — Naslov za naročila:

Jan. Grollich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

urađuje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.